

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: **Budapest** —

Cím: **a „régí jó időkben”**

Forrás: **A főváros közgyűlésének ötvenéves jegyzőkönyve**

Székely György 1952. 11. 31.
(Hely)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

1907

Személy

Helyszám

JÚNIUS 5. Bárczy polgármester bejelentette, hogy a lakásírség enyhítésére bérházépítkezéseket kezdenek.

— JÚNIUS 7. Tárgyalták a prostitúcióról szóló szabályrendeletet. Rendezték a prostitúciós jövedelmét, imígyen: „A kéjné keresetének egy része, megegyezés szerinti mértékben, a bordélyház tulajdonosát illeti, de annak legalább negyedrésze felett feltétlenül a kéjné rendelkezik.” A tulajdonos köteles könyvet vezetni a kéjnök keresetéről. A 47. szakasz elrendelte: „minden kéjné vallásának ünnepnapján vagy egyéb alkalommal is isfentiszteleten való részvétel céljából a bordélyból szabadon távozhatnak.”

A kenyér

JÚLIUS 10. *Hajdok István* interpellált: „A fővárosban az ipar és a kereskedelem ijesztő mérvben pang...” *Bárczy* polgármester felszólította *Orlay Lajos* képviselőt, a mentelmi jog védelme nélkül ismételve meg a fővárosra nézve súlyos kijelentését: „A kövezés terén ma is példátlan panama uralkodik a fővárosnál.”

OKTÓBER 30. Interpelláció arról, hogy a kórházakban rossz a kenyér. Vizsgálat indult meg.

DECEMBER 11. Az év utolsó közgyűlésén egy városatyja a kenyérdrágaság miatt interpellált.

Ime, az ötven év előtti Budapest, a közgyűlési jegyzőkönyvek sárgult lapjain...

Pakots György

JANUÁR 16. Bemutatták a közgyűlésen az országgyűlési képviselőválasztók 1907. évi névjegyzékét. Budapesten 64 186 választót írtak össze. Egy várossatyja kérte, rendezzék a fővárosi alkalmazottak adósságait, mert kis fizetésük miatt nagyon eladósodtak.

Egy kis panama...

Egy panamáról is szó esett. A tanács valakit bíróság elé állíttatott, mert meggyanúsította az állatorvosokat, hogy összejátszanak a mészárosokkal, és emiatt kevesebb vizsgálati díj folyik be a város pénztárába. A királyi ügyész a „tekintetes” tanács nagy megdöbbenésére a vádlott felmentését kérte, mert a fővárosnál nagy „felületesség divik, a kimutatások teljesen értéktelenek...”

A „villamos színházak”

Dr. Szalay Mihály amiatt interpellált, hogy a boltokban és kávéházakban, ahol pedig nincs meg a tűzbiztonság, „villamos színházak” nyíltak. A válaszból kiderül, hogy ezek mai néven: mozik és ekkor már 44 volt belőlük Budapesten. *Perczel Béla* interpellációjában azt kérdezte: „Tett-e intézkedéseket a tekintetes tanács a fővárosban uralkodó szénhiány, nemkülönben a kő-

szén arának szertelen és indokolatlan módon történt fel-emelésének megszüntetésére, valamint a kőszén árusítása és szállítása körül hatóságilag megállapított nagymérvű szédelgések meggátolása iránt?” Széninségről és szénuzsoráról panaszkodott és hatósági szénraktárak felállítását kérte. Azt is kívánta, hogy „a közéleti cikkek immár elviselhetetlen és mindinkább fokozódó drágaságára való tekintettel mondják ki a kartell-tilalmat!” Ekkor Budapesten a raktárakban csak másfél napra elegendő szén volt.

Uzsorakamat

Ember Károly azért interpellált, mert a központi csarnokban helyiséget bérlő „Budapesti Bank RT” uzsorakamatra ad kölcsönt csarnoki kiskereskedőknek. Tíz korona után csaknem évi 50 százalékos kamatot szed.

És mi volt a válasz? A pénzügyi osztály főjegyzője elmondta, hogy a bank működése előtt a magántőkések a legnagyobb zsarolói voltak a kisárusoknak és ezzel drágították az élelmiszereket is. Az élelmiszerárusoktól minden kölcsön adott korona után napi 5–10 fillér kamatot szedtek, ami évi 1825–3650 százalékos kamatnak felel meg. Ezzel szemben a bank csak 40–45 százalék évi kamatot számít. „Két rossz közül kellett választani...”

FEBRUÁR 13. *Szilágyi Károly* interpellált, mert a háztulajdonosok nagy része szinte negyedévenként emeli a lakbérekét. Intézkedést sürgetett a „mind gyakrabban tapasztalható háztulajdonosi és házmesteri hatalmaskodásokkal szemben”. Megkérdezte: „Szándékozik-e a főváros olyan telepeket létesíteni, ahol a most pinceudúkbán, barakkokban és tűlszűfolt lakásokban lakó munkásnép méltányos bérért emberi mérvűnek megfelelő lakást kaphasson?”

A villamos...

MÁRCIUS 13. A Belvárosban nagy bontások és építkezések kezdődtek. A közgyűlés engedélyt adott arra, hogy a *Lóvontatta omnibusz* a *Korona-herceg utca* (ma *Petőfi Sándor utca*) helyett a *Városház utcán* közlekedjék.

ÁPRILIS 26. Interpelláltak, mert kevés villamos jár, a kocsik rozogák, zsúfoltak és vásárnapokon megrövidítik az útvonalakat. Bejelentették, hogy a villamosvasutat menetrend be nem tartása miatt kétezer korona bírsággal sújtották.

MÁJUS 24. Módosították a közszolga-ipar gyakorlásáról szóló szabályrendeletet, és a hordárok számát 1100-ról 800-ra szállították le, kihalási alapon.

Munkája közben az újságról néha nem várt riportfémákra akad. Így járt e sorok rója is, amikor a Városháza könyvtárában kezébe került a fővárosi törvényhatóság közgyűlésének ötvenéves naplója. A sárgult lapokról izgalmasan bontakozik ki a századeleji Budapest, a „régí jó világ”...

Nincs elég hómunkás

1907. JANUÁR 7. Egy várossatyja interpellált, mert az utcákról lassan akartották el a havat. *Antal Gyula* főjegyző azzal védekezett: hiába emelték a béreket 50 százalékkal, hiába van Budapesten 30 ezer munkanélküli, aki nyomorog és éheznek, nem akad elegendő hómunkás. Aki mégis jelentkezik, azt a járőkelők sztrájkra bujtogatják...

Ugyanezen a közgyűlésen tárgyalták a budapesti lakatosmesterek szövetsége és a vásmunkás szövetség közt létrejött munkaszerződés tervezetét. Eszerint a napi munkaidő 9 és fél óra, az órabérminimum 58 fillér, lakbérpótlék külön megegyezés dolga, az önálló munkás legkisebb órabére 46 fillér, a segítő munkásé 30 fillér. A hetedik szakasz

így szólt: „Május hó elseje munkaünnepnek tekintetik, amelyen senki sem köteles dolgozni.”